

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1621
Toplantı Tarihi/Sayısı : 5.3.2024/43
Karar Numarası : 2024/282
Başvuran : E. Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebinin Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla reddedildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Yargılandığı dava kapsamında hakkında verilen 10 yıl hapis cezasının Yargıtay Başkanlığı tarafından onanarak kesinleştiğini,

b. Hapis cezasının infaz edildiği ceza infaz kurumunda 5 yılda herhangi bir disiplin cezası almadığını, sosyal faaliyetlere katıldığını, ortaokul ve liseyi bitirdiğini, lehe olan hükümlerden yararlanmak için açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebiyle Kurum İdaresine birden fazla kez dilekçe yoluyla başvuru yaptığını, bahsi geçen talebine ilişkin olumlu bir netice alamadığını,

c. Disiplin cezası almış olduğu gerekçesiyle Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu tarafından 6 aylık gözlem sürecine tabi tutulduğunu, bu nedenle açık ceza infaz kurumuna ayrılamadığını, ailesinin mağduriyet yaşadığını ve evi için ödemek durumunda olduğu kira bedeli ile çocuklarının eğitim masrafının yüksekliği nedeniyle maddi anlamda zorluk yaşadığını iddia ederek tahliyesine karar verilmesini ve mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

3. Muhatap Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın 20/9/2022 tarihinde koşullu salıverilme yönünden Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu tarafından değerlendirildiği, İdare ve Gözlem Kurulunun 2022/... sayılı kararıyla 5275 sayılı Kanun'un 89'uncu maddesi ile Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik uyarınca iyi halli olmadığına dair karar verildiği ve kararın başvurana tebliğ edildiği,

b. Başvuranın ilgili karara karşı yapmış olduğu itiraz başvurusunun Afyonkarahisar İnfaz Hakimliğinin 29/9/2022 tarihli ve 2022/... esas sayılı kararı ile reddedildiği, başvuranın bu karara karşı yapmış olduğu itiraz

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

başvurusunun ise Afyonkarahisar 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 7/10/2022 tarihli kararıyla "Afyonkarahisar İnfaz Hakimliğinin 2022/... E-K sayılı kararındaki gerekçeye göre itiraza konu kararda usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmadığından" itirazının reddi yönünde karar verildiği,

c. Başvuranın tüm itiraz haklarını kullandığı, Kurul kararının mevzuata uygun olduğu, bahse konu şikâyet bir bütün olarak ele alındığında öne sürülen iddiaların tamamıyla asılsız olduğu, adı geçen kişi veya kurumlara yanlış bilgi verdiği belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından cevap verilmemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kurumun görevleri şunlardır: ... (i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek ..."

6. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

...

(8) 9'uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır."

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; ... ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarıncaya karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, ... yönlerinden incelenir."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Karar Türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Kanun'un 89'uncu maddesinde "*(1) Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur.*" hükmü yer almaktadır.

14. 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun "*İnfaz hâkimliklerinin görevleri*" başlıklı 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında "*Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak*" hükmü ile "*İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar*" başlıklı 6'ncı maddesinde "*İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir.*" hükmü yer almaktadır.

15. Başvuranın açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebine ilişkin Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu tarafından "5275 sayılı Kanun'un 89'uncu maddesi ile Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik uyarınca iyi halli olmadığı ve açık ceza infaz kurumuna ayrılmasının uygun olmadığı" yönünde karar verilmiştir. Başvuran daha sonra söz konusu karara karşı Afyonkarahisar İnfaz Hakimliği ile Afyonkarahisar Ağır Ceza Mahkemesine itiraz etmiş olup her iki itirazı da reddedilmiştir.

16. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'ıncı maddesinde ise, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

17. Başvuranın iddia ve talebinin yargı organlarıncaya karara bağlanmış olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'ıncı maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu sebeple kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

5/3/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmail AYZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye